

obscure, quæ ob hæc inferuntur, quod absque imperatoris notitia et suorum legatorum præsentia pontificis sit consecratio, nec canonico ritu et consuetudine ab imperatore directi sunt nuntii, qui violentiam et scandala in ejus consecratione non permittant fieri, volumus ut id deinceps obdicetur (sic), et cum præstituendus est pontifex, convenientibus episcopis et universo clero, eligatur, expetente senatu et

populo eum qui ordinandus est, sic in conspectu omnium celeberrime electus, præsentibus legatis imperialibus consecratur, nullusque sine sui periculo juramenta aut promissiones aliquas nova adinventione audeat extorquere, nisi quæ antiqua exigit consuetudo, ne Ecclesia scandalizetur, aut imperatoris honorificentia minuatur.

ANNO DOMINI DCXXI.

SISEBUTHUS

GOTHORUM REX.

NOTITIA HISTORICA IN SISEBUTUM.

(Antonii Bibl. Hisp. vet., t. I, p. 320, nn. 220-222.)

SISEBUTUS quoque, rex Gothorum, non minus quam dignitatis culmine armorumque præstantia, litteris atque eruditione, latinæque linguæ peritia inclutus, inter scriptores loco suo donandus est. Etenim fuit (Isidorus audis, *Hist. Gothorum*, æra 650) eloquio nitidus, sententia doctus, scientia litterarum magna ex parte imbutus. Quare idem Isidorus, libro suo de Natura rerum, ad eundem directo sic præfatur: *Dum te præstantem ingenio, facundiaque ac vario flore litterarum non nesciam, impendis tamen amplius curam, et quædam ex rerum natura vel causis a me tibi efflagitas suffraganda.* Isidorus alter Pacensis episcopus in Chronico seu *Epitome imperatorum et Arabum* (In *Heraclio*, æra 650) vocat eum *virum sapientem, et nimium litteraturæ deditum.* Quæ Rodericus Toletanus, lib. II, cap. 17, verba exscripsit. Anonymus Benedictinus in *Chronico abbatiæ sancti Remigii Divionensis* (a d'Achery edito, tom. I *Spicil.*, pag. 377), ad annum 12 regis Theoderici (quantumvis Sisebuthum nuncupet) viri quoque sapientis, et in tota Hispania laudabilis, valdeque pietate pleni, elogio commendatum dimittit. Gundevaro hic successit regnum Gothorum octo cum dimidio annis, usque ad 621, tenuit, belli et pacis artibus, religione, justitia, et benignitate, clementiaque in paucis clarus. De rebus ejus gestis nunc disquirere non est præsentis argumenti.

Quod enim ad Bibliothecam ejus pertineat nomen, unus et alter vetus Codex apud nos servatus, in hisque aliquot ab eo auctore profectæ, cum epistolæ, tum

alia contenta opera, in causa sunt. Hi sunt toties laudati libri Ovetensis Ecclesiæ, et Complutensis collegii, quos vidit Morales, lib. XII, cap. 3, et in epistola ad Andream Resendium (tomo II, *Hisp. illustratæ*, pag. 1022), et in prologo ad secundum historiæ suæ volumen, ubi de libris antiquis agit, consulendus. Tertium adjungo, quem reperiri aiunt (Martianus Ximena, in *Annalibus Eccles. Cienn.*, pag. 55) in Toletanæ Ecclesiæ bibliotheca. In his omnibus exstant Sisebuti regis epistolæ ad Cæcilium Mentesanum episcopum; ad Cæsarium patricium Romanum, sub quo fuisse tunc videtur quilibet intra Hispanias Romanæ erat, hoc est, imperatorum, ditionis; ad Eusebium Barcinonensem antistitem; ad Theudilam et Sandrimerum quosdam, ejus argumenti omnes, quod apud eundem Moralem interim videri potest, dum præteritæ incuriæ nostræ vindex aliquis sacra hæc antiquitatis monumenta luci non ultra invidet. (Ita nobis animo hæret, si aliquando licuerit accuratius ea conferre cum Mss. Gothicis biblioth. Toletanæ, unde nævis ac sphalmatis deformata, crassissima exscriptorum inscitia ad nos pervenerunt. Epistolarum inscriptiones sunt: I. *Ad episcopum Mentesanum, qui se reclusit in monasterio.* II. *Ad Cæsarium patricium, rescripta per Ausemundum.* III. *Ad Eusebium episcopum.* IV. *Ad Tudilanem, cum ex laico habitum in monasterio accepisset.* V. *Ad Adalculdum regem Longobardorum et Theudalindam reginam, pro fide Christi, per Totilanem directæ.* (CARDINAL DE AGUIRE.)

SISEBUTI,

GOTHORUM REGIS,

EPISTOLÆ.

(Florez, *España Sagrada*, tom. VII.)

EPISTOLA PRIMA.

SISEBUTI REGIS AD CÆCILIIUM MENTESANUM EPISCOPUM,
Dum se reclusisset in monasterio.

1. Optabam, charissime pater, tuo ante incolume grege servato, immeusa peccamina nostra, quæ

nostris non deteguntur ex meritis, tuis saltem orationibus ablui. Sed quis opem possit alieni ferre doloris, qui sibi medicamentum denegavit curationis? Nec poterit quispiam erraticas oves in caulas dominicas obtutare, qui suas, negligendo, luporum

in faucibus misit, et, denegatis herbidis ac redolentibus campis, tribulis vepribusque inter catulos rabientium leonum maluit sauciare consortes, quatenus innoxium gregem, dum cura vigilantis emarcuit, faucibus rabidis, ore truculento, nemine obsistente, dilaniant, et per obstruosos anfractus nullo defendente cædem feræ interimunt. Quam flenda sit res, et omni lacrymarum fonte plangenda, dicerem, nisi quia tantus miserandus eventus attulit, ut me magis flere libeat quam recitare oporteat.

2. Si Dominus unam oberrantem humeris veetavit oviculam, donec in centenario eam numero collocaret: quanto magis curam ferre debet humana fragilitas, ut si lupi non potuit fieri, perdere nec debuit quod accepit!

3. Verumtamen, ne tibi videatur ea quæ asserimus procul a ratione manenti, audi quibus jaculis in Evangelio Dominus percuttat corda peccantium, quantisque præmiis prædictos a fideles locupletet, ut eum qui sibimet commendata talenta ampliavit, [secum in gaudio fecerit permanere maximis institutum, eum imperare constituit b]. E contra, scilicet qui pecuniam conservando abstruserat, qua eum poena consequatur, quæve jactura in eum fervens desæviat, ex divinis oraculis magis poteris indagare. Quod si ille qui nihil lucri profectus est in statu protulit c summam, tam poenaliter d est condemnatus, quæ censura erit puniendus, qui nihil acquirens, et ea quæ habuit negligendo crudeliter caruit?

4. Innumerabilia divinatorum voluminum patent exanimo, quæ te in hac parte non patiuntur innoxium. Tamen si e parva prosunt, credo et nulla sufficiant. Hodie si quispiam mundialibus actibus implicatus, et omnium criminum læditate pollutus, debitum nature reddat, unum atamen poenitudinis velit consequi præmium; cum denegata fuerit languenti medela, et sic eum mors æterna absorbeat; animam ejus cujus de manu credens Dominus est quæsiturus? Pariliter cum paganus oblatas fontibus fuerit sanctis, desistente f persona pontificis, necdum fuerit tinctus, quatenus conditio præveniat mortis; oro, quis pro eo reddere poterit rationem? Mihi videtur, cum ille venerit cui cuncta patescunt, dicent hi: *Nos poenitentiam simul expectabamus et baptismum; hunc vero sensitus parricidam, qui poenitentium vota non tribuit, sed magis negligens denegavit.* Opinor quod eorum supplicia excipiat alter. Et cum de semetipso nemo dignus inveniatur, qui se mundum judicet a peccato; quanto magis cui aliena crimina subjunguntur? Credo mille mortibus g eum esse condignum.

5. Sed quia ex tuis cognovimus litteris non ob aliud te monasterium fuisse adeptum, nisi ut tuis opem possis ferre languoribus, miror cum damno

a Asi la Real. Gimena, præditos.

b Falta en la Real.

c Gim., tulit.

d Real, poenabiliter.

e Gim., tametsi.

f Gimena, deficiente.

g El mismo, moribus.

A multorum te esse vel felicem, et non magis te ea vel protinus emendare quæ nuper crudeliter b committere maluisti. Unde quia nostra præstolaris oracula, confestim accito notario, elegimus recitanda; quæ cum tuis manibus prolata patuerint, omni calliditate deposita, ad nostram celeriter fratrumque tuorum præsentiam, tua dirigantur vestigia, ut vivida voce increpatus, et stylo verborum correptus, tandem resipiscens redeas ad incrementa virtutum.

EPISTOLA II

CÆCILII PATRICII AD SISEBUTUM REGEM,

Pro supradicto CÆCILIO directa, dum a militibus captus fuisset.

Domno gloriosissimo atque clementissimo domno Sisebuto regi Cæsarius, Deo volente, patricius venerator vester.

1. Nostra frequens postulatio apud eminentiam tuam fuit, quæ effectum penitus habere non potuit; ineluctabilis vero clamor gementium vel nunc vincat vestrum regale fastigium, et præparet inspiratio l Dei cor vestrum ad pacis reparandum statum. Placetur Deus vel sero tantorum ejulatu, si respiciens rivos exstinxerit lacrymarum. Terra enim, quæ, fatiscente calore, imbrem ad suum gigaendum fructum sustinebat, cruore Catholicorum immensum excurrere impetum exstiatavit, et alluvionem agere implevit. Nam et de nostris vestrisque regionibus multiplicata captivitas orbem pene ignotum implevit, et nobilium incolatu suscepisse stipatus congemuit.

2. Pro tantis ergo illatis funeribus non sileo vestram eminentiam mea propulsare obsecratione, ut humilitatem non spernas, preces audias et exposulata præstare non desistas. Datorem te pacis post Deum i tribue, ut ille qui assumpto corpore in cælum conscendit, et pacem hominibus reliquit, in numero pacificorum tuum regnum annumeret et filium te pacis in cœtu sanctorum collocet. Mihi enim postulanti pacem, qua omnes indigent, inspirante Domino tribue, ut etsi in externis degeam quibus, repositam tamen dilectionem corde gerens, nomen regni vestri peculiariter semper habeam, nec a vestra mente recedat k.

3. CÆCILIUM namque beatissimum patrem l nostrum retentum a nostris hominibus, contemplatione Dei et regni vestri festinantes sanare in omnibus voluntatem, absolvimus, et ut suæ sanctæ Ecclesiæ vestrisque christianissimis præsentetur obtulimus evidentem m operam dedimus.

4. Nunc vero, ut sicut absque regni vestri admonitione eundem sanctissimum relaxavimus, festinantes gratificare in omnibus regni vestri statum; ita et vestra eminentissima potestas petitionem nostram quæ multorum consultu probatur esse animarum, bonis studiis cultorem te in omnibus ostendens.

b El mismo, creduliter.

i Gim., instigatio.

j Gim., Dominum.

k Forte, recedam.

l La Real, patremque.

m Gimena, evidenter.

implere non dedigneris. Quod si in sua obsecratione A tristis nostra voluntas non remanserit, apud scripissimum urbis dominum patrem vestrum auctorem nos suæ maxime utilitati vestra agnoscebit in omnibus existere eminentia. Debili a nobis officii jura persolvimus, et salutem clementiæ vestræ nosse cupientes, litterario obsequio inquirimus ut et vestræ clementiæ animus provocetur vicem rescripti rependere inquiringibus ac diligentibus.

EPISTOLA III

SISEBUTI REGIS AD CÆSARIUM,

Per Ansemundum directa.

1. Si cordium scrutator sensibus vestris dilectionem nostram infunderet; si amorem nostrum vestris arcanis insereret; si qui quid de te cogito (quo aere verberato pandere ^a nequeo) mentis vestræ obtutus reseraret; credo etiam expulsa retinacula occasionum, expulsa negotia percuntium causarum, expulsis ambagibus morarum nascentium, olim te nobis jam fuisse consocium ^b et alternatio charitatis merum in utrisque frui poterat animum. Sed, quantum intelligo, peccato si quidem meo ista mihi conscribo, ut nullos fructus quem præ cæteris diligo partibus meis reddatur [nec retributio compar sortibus meis reciprocetur ^c]. Quid enim dubitas, amice charissime, si fides Christianis adhibetur, suscipe fœdera; si præmia quod apud te est vile percipere dona: profiteor, coram Deo ipso propitiante, promissionem meam in omnibus conservare, et sacræ devotionis propositum intemerata mente tenere. Dies enim quos debuit nobis bene degentibus copiosa lætitia in exultatione deducere, cur cladum funera, cur pestis assidua, cur calamitas ruinoso consumens debeat mutilare? Nostrum quidem non indignus ^d expectare consilium, sed nostrum est quam diligimus, totumque pandere votum, quot ^e sunt dies vitæ nostræ scientes nescimus; illud enim intentio nostra dum tempus est debet intendere quod proficiat ei in perpetuo tempore quam iuste, quam rectissimo modo, quam Dei freti clementia, res, Deo largitore, stare poscimus, utpote vigilantissimus cognitor de re ipsa potes advertere; quod si bella surgant, si mucro fervidus in qualibet parte deserviat, si vita hominum tempus bellicosum non exigat; quam opinari pro tantis sceleribus, pro ingestis cæcilibus, pro funestissimis illatis ^f vulneribus, Deo reddere rationem? Mihi videtur, et sane rectum videtur, illum de tot malis tenere obnoxium, qui accipere noluit piissime oblatum remedium. Sed quid ista reteximus quem solummodo admonere sufficiat: revertamur ad vestram dilectionem amplissimam et nostram devotionem purissimam.

^a Tolet. Cod., *panderet... reserare*; nosotros añadimos la apuntacion del parentesis.

^b Tol., *Consortium*.

^c Falta en la Real.

^d Tol., *indignus*.

^e La copia Real, *quod*.

^f Tol., *injactis*.

^g La Real, *diligam*.

^h Tol., *hic*.

Ansemundo fiducialiter crede, suspensa cabilatione recipe, remota suspicione quod jusseris in ejus pectore mite: noster etenim est, etsi impolitus eloquio, non puritatis studio; ego enim affectione sincera illa qua competunt elegavi ^g, qua videntur instruxi, ut potui expolivi, unde ejus sinceritatem illi gubernandam committo et qua minus compe fuerit consecutus per te, mihi charissime, ut ^h me præsentem defendo. Quid amplius vestræ experientie intimem non invenio, cui me ⁱ totum offerendum exopto. Illic autem lator ita est in cunctis obstructus ^j, et sic finaliter ordinatus, quatenus quidquid vestra clementia ab illo quæsierit, opinor plenissimum vobis daturum responsum ^k. Epistolæ sane, quas publico vobis obtulerit, rectitudinem justitiæ intimant atque B limitem veritatis custodiunt; nihil enim gloriæ vestræ officunt, si magis expeditibilia nobis fuerint contributa, et ad effectum, Deo miserante, qua unico flagitamus venerint concupita. Arcum nobis Ansemundo a vestra gloria destinatum adduxit: ob hoc gratias vobis ampliores persolvimus, quod simul et verbis a vobis ditamur et munere.

EPISTOLA IV

CÆSARII PATRICII AD SISEBUTUM REGEM,

Per Ursellum ^l directa.

Qua nobilis epistola vestra innotuit, qua quibusque modis insinuare decrevit, qua de industria aptata perpatuit, sinceriter legimus [spatiosè tractavimus ^m], caute sane advertimus, et accito notario in ipso procinctu ut exciperet imperavimus. Jam novit quæ dadum præscivit, gratias nempe nec immerito reddimus, quod clementi animo a vobis præcognita ipsi scienter ⁿ agnovimus; sed sicut vestra clementia de plerisque nos maluit facere cognoscentes instar de omnibus vestros nobilissimos sensus reddimus quæ gesta sunt certiores.

Theodoricum nostrosque legatos, opitulante cui cuncta deserviunt, cum omni gratiarum actione partibus in nostris jam esse conjunctos, et a clementissimo ac difficili comparatione imperatore dominissimo honestos ^o hilaresque animos quidem redemptos ad nos fuisse remissos, credo equidem illa nostris mentibus intiment quæ olim sermo poposcit, quæ mens pia efflagitavit, quæ sincerus animus concupivit: aliter credere nefas est, nec potest imperatori animum regalem majestas offendere, quam concedet exoptata beneficio ampliori præstare: vita denique Christo comitante manente, dum isti hic ^p desiderati pervenerint, plenissime vestris reservamus sensibus quidquid nostram conscientiam duxerit eorum sermo plenissimus; aliqua sane vestris tenentur ^q affatibus, ubi pars figuraliter, pars historialiter intimatur,

ⁱ La Real, *qui*.

^j Forte, *instructus*.

^k La Real, *dare vobis*.

^l Tol., *Urselum*.

^m Falta en el Tol.

ⁿ La Real, *scientes*.

^o La misma copia, *dominissimo onustos*.

^p Tol., *istic*.

^q Tol., *tenetur*.

nonnulla tropicæ narrationis obtinent locum; de his A loqui generibus prolixiorum otium res ipsa efflagitat, hac quoque concinni ratione quacunque potero brevitate perstringam. Spiritale bellum, juxta sacros apices, contra spiritalia nequitæ^a agere convenit, quod nos non permittere tua præmonuit bonitas; in his rebus divina magis quam humana sunt suffragia requirenda. Ille qui fuit mors mortis et vita viventium, ipse pro utrisque eorum conterat bellum. Si tamen de hominibus hoc vestra sententia proferat, notuimus^b olim vobis, et convenimus crebrius quos pactus^c vester minime vindicat, minime defendat intentio, sed dum dilationis protenditur tempus, dum occasionis præstatur eventus, dum in diversa diffunditur animus, nequaquam pars nostra postulata recepit, in tantum ut hominem summo crimine deditum, et omni morbo prostratum, pro distractione^d, pro castitate, pro abstinentia, nostra sequebatur intentio. Ad effectum nequivit nostra pervenire petitio; istum ob hoc pseudopresbyterum ideo inserendum putavimus, ut de cæteris te scientem quæ^e minime nescis inter cætera faciamus. Judicibus tamen nostris vestra bonitas nobis innotuit tales sanctiones porrigere, ut nobis debita teneant et requirant ex qua nullatenus competunt, et vestris partibus juste debentur ad reddendum minime differant: hoc mihi gratam esse vestra cognoscat clementia; sufficit enim nobis nostra defendere, et aliena requirere minime. Sospitatis vestræ indicia ac felicitatis jura debentia mente devotissima reddo, et rursus salutis vestræ^f epistolari alloquio copia accepturum me per Dei gratiam futurum ad tempus reservo.

EPISTOLA V

CÆSARII PATRICII SISEBUTO REGI,

Per Amelium g et Theodericum directa.

Venerantissimos apices a dominissimo ac paterna amplexione tenendo imperatore libenter oblatos grata nimis devotione percepimus, quorum nobilissima series amplissimum decus emicando nobilitate promeruit, cum stylo exarata opportunis incolis^h inclytæ potestatis manu ob potissimam fidem se ipsam inspexit; talibus denique donis nos ipsi reflecti benevolentiam vestram participem fore maluimus, quem satis, ut opinor, inclytæ potestatis imperia effectui mancipare libentius; gloriosum denique et amicissimum veritati Theodericum juxta magis clementissimi D et ultra omnes homines in cunctis eximii præceptionem imperatoris ad vestram certum est gloriam destinasse, connexo ei Amelium presbyterem venerandum æquum esse pensavimus, quos cundi felix fecit iter unitosⁱ, remeandi nequaquam quælibet occasio faciat esse divisos. Isti denique queunt vobis omnia fidelibus verbis ac eloquiis^j pandere vividis, quorum

^a Tol., nequitia.^b Tol., novimus.^c Tol., pater.^d Tol., discussione.^e Tol., qua.^f La Real, salutis vestræ.^g La Real, Umelium.^h Tol., in locis.

fides habetur idonea, sinceritas copiosa, industria nimis cauta; oportuit ergo ob amicitiam vestram, quæ ad vestram per eosdem^k cognitionem proleta sint incorruptilibus vestris deducere sensibus, ut, superfluis tandem causis procul amotis, divalis^l præponenda mortalibus sanctio cunctis insistentem demutabilem tranquillitatis vestræ gloriam ad effectum ut valeat pervenire. Salutationum ut queo jura vobis restituo, et charissimos nostros ob immensam amoris excellentiam imperatoris præsentisque summam privatos pia devotione commendo.

EPISTOLA VI

EUSEBIO EPISCOPO A SISEBUTO REGE DIRECTA

Sancto ac venerabili patri Eusebio episcopo.

Mortuam magis quam morituram epistolam de cinerosis sepulcris exortam quamlibet pollutam et omni contagione cinosam extremis vix attingimus manibus, quem magis anhelantem, utpote non mortuam, sed nunquam viventem aspeximus. Id in fumosis ipsis favillis advertimus, inanium vos esse sectatores causarum, et non rerum firmissimarum te consentaneum esse, sed miseris hominibus et inflatis inaniter consentire. Objectum hoc quod de ludis theatriis taurorum^m, scilicet, ministerio sis adeptus nulli videtur incertum: quis non videat quod etiam videre poeniteat. Beatis viris cadavera te ante ferretentia, et homines divinis cultibus assidue deditos tua exprobrare sententia reproba. Ergo deinceps nostræ perennitatis affatus nequaquam exspectes, sed huic viro qui Deo magis quam miserandis placet hominibus, Ecclesiam Barcinonensem regendam gubernandamque committe, quatenus Christo auspice gloriosa patuerit solemnitas Paschæⁿ, de ejus gaudemus pontificatu optabile, et de vestra tandem vel sera consensione.

EPISTOLA VII

SISEBUTI REGIS DIRECTA AD THEUDILANEM,

Dum ex laico habitu ad monasterium convertisset.

Quis enim ultra vires immensas vobis non referat grates, quos inflammatio spiritus sancti suos fecit esse cultores? Quis denique fidelissimis nequeat attolli præconiis, quos alacriores cognoscit pertendero in regionibus sempiternis? Ex hoc enim fides in opere comprobatur, cum ex fide opus bonum perficitur, et incunctanter confitemur adipisci cœlestia, quos sponte efficaciter novimus relinquere terrena. Ergo indolis meæ, ac meorum pignora luminum, meorumque viscerum splendidissima rudimenta, hoc opus quod in nobis cernimus esse indignum, firmitas vel fides in vobis præstet idoneum; nam numerosa frugum præstolamur colligere pretia, cum ex nostris seminibus destinasse confidimus ad regionem beata agiographa, inter clamante, præcepta. Beati filios suos

ⁱ Tol., inter amicos.^j La Real, colloquiis.^k Tol., easdem.^l Tol., amotos durales.^m Tol., ex sin. la voz cinosam.ⁿ Tol., ludis theatriis phanorum.^o La Real, paschate.

(inquit) qui constituunt in Sion, et domesticos suos in Jerusalem; tali intellectu relinquuntur, ut affecto paterna memoretur in filiis, cum meminerint quemadmodum educati^a fuerint in curis domesticis. Et licet non vos juxta sacra auctoris præconia judicem subjectos, sed pretiosiores amicos, majora tamen de vobis auxilia mihi provenire non dubito, quos de gradu subjectione^b ad amicale confido transisse proposito^c. Verumtamen quia sæpe mali odiunt bonos, et adversantur fidelibus infideles, quantum gratilitas subministrat ingenii, ut a me progenita viscera, quam pie cauteque vivatis, tenacius obsecro; et quos etiam devinctos in Domino junctione charitatis conexos esse confido, ut eam divina suffragia prolatis infra sententiis^d sæculi hujus fluctibus evitantes ad portum gaudeatis pervenisse victoriae. Poteram de omnium cupiditate^e nutricem malorum in procinctu parva colligere, sed superfluum fuit illos unquam aliena amplectere, quos sibimet debita delectanter dimittentes, novimus ad profuturam requiem destinasse. De superbia, scilicet, invidentiæ germana quæ^f vel sociam magis magisque cavenda est, cujus origo nefaria mortis fecit esse principium, sapientissimo ultra omnes affirmante Petro apostolo: *Invidia diaboli, inquit, mors intravit in orbem terrarum.* His quippe virtutibus utraque vitia mortificata reduntur^g quando crebra humilitas superbiam superat et amor fraternæ divulsionis invidentiam calcat; sit enim competens sinceraque sine intermissione oratio, assidua lectio, moderata comestio, abstinencia temperata, humilitas copiosa, spes fixa, fides certissima, super his omnibus charitas, quæ operit multitudinem peccatorum, magis magisque largiflua. Cumque his omnibus vobis fuerit gratia circumsepta^h, resistendum est fortiter contra millefarias callidissimi nequitiæ deceptoris, ne, quod absit, quemadmodum genus elationis infestæⁱ non tam virtutes videantur esse quam vitia, sed quantum maxima fuerint dona largitoris vobis in munera, tantumque promptior esse debet, sine laude cujuscumque mens vestra in sanctissimo opere. Nam ille qui de^j excelsa virtutum fastigia invidentia simul et elatione succensus non immerito, sed infelicitate, in hujus aeris specie est devolutus, prisca odia^k contra humanum apparet genus, et dolet clamitosa fragilitas hoc nos per humilitatis acquirere gratiam, quod ille perdidit per infaustam superbiam; intentio quippe illius facile Christo comitante conteritur, cum postulatus Dominus nobis fuerit suffragatus; nam omnium creaturarum creator per^l a miseratione jussit ad terras descendere, ut in æthereis sedibus per opulentiam bonitatis humanum genus

^a La Real, *educati*.

^b Tol., *subreptione*.

^c La Real., *proposito*.

^d La misma añade aquí *infra*.

^e La Real, *cupiditiæ*.

^f Tol., *germanamque*.

^g La Real, *creduntur*.

^h Tol., *circumsepta*.

ⁱ La Real, *infeste*.

^j Tol., *quidem*.

A perduceret, quatenus credatur cum Christo Christi corporis plenitudo, dum ad caput in supernis pervenisset omnium membrorum compago. Hac^l sic charissimi et fideliter edocati, animoque sincero sine fæco progenito, illos subjacere æternis suppliciis a quibus effusus est pretiosus dominicus sanguis; sed ne videamur per verborum circuitu qua intulimus procul a ratione^m, manentia evangelica luce clariora afferamus præcepta, ubi inter cætera amplectitur justus, et terrificatur impius, nobis omnibus præparatum paradysum insinuat ob diabolo ejusque angelis inextinguibilem ignem demonstrat, et quia venturus est ad fidelium præmia et impiorum supplicia. Hæc sancta quos unitos in Domini gratia esse confido, sincera petitione exposco, et per Dominum testor, B ut preces assiduas Redemptorem Dominum nostrum qui peccatores salvare venit, non perdere, jugi oratione pro nostris sceleribus et immensis criminibus orare non pigeatis, quatenus ab æternis suppliciis me liberatum cum sanctis angelis ad regnum communiterve perducatur æternum: erit denique reor nobis ante Deum remissio, si vestra pro nobis intercedat oratio. Alioquin quomodo Dominus propositum vestrum, quem præscivit esse beatum, in virtutibus roboraverit sanctis, aut qualiter vitam cœnobilem estis adepti paterna desideria, filiorum affectio rescriptisⁿ faciat esse jucunda.

Magnus ubique Deus nunquam mutabilis auctor.

Chare mihi in ævum valeas^o tu, Teudith, semper,

Atque animo grato nomen amantis ama.

Qui tibi divinum jussit concedere votum,

Ipse tibi tribuat Sandrimer P Almaria.

Te Dominus verax veraci gratia servet,

Ut nomen meritis vindices ipse tuis.

Sit Leo de tribu Juda tibi fauctor ubique;

Sit tibi vita, q lux Christus ubique plus.

Amen.

EPISTOLA VIII.

SISEBUTI REGIS GOTHORUM AD ADVALVALDUM REGEM LONGOBARDORUM ET TERCODOLINDAM^r EORUM REGINAM.

Pro fide Christi, per Totilanem directa.

Dominis eminentissimis ac venerantissimis et germana charitate mihi consociis, fratri Advalvaldo regi gentis Longobardorum et Theodolindæ reginæ, in nomine Domini, Sisebutus rex Wisigothorum.

D Tunc enim charitas ex opere sincero cognoscitur, cum intemerata fidei regula ore catholico demonstratur; parturit alteræ parti ingentia mera professio gaudia, quando execranda Ariana perniciosa de generosa prosapia pellitur, et effossa vel suffocata radicibus e Christi corpore, Christi gratiam putatur. Interea sicut de conversis opalenta exultatione

^k Tol., *hodie*.

^l Tol., *hæc*.

^m La Real, *oratione*.

ⁿ La Real, *respicitis*.

^o Tol., *valens*.

^p Tol., *Sundrimer*.

^q Tol., *vita*.

^r Tol., *Terdolindam*. En el texto se escribe *Theodolinda*.

sustollimur, instar de adversis acclines immenso
 onere mœroris afficimur, cum inclyta progenies, orta
 a de stigmatè elaro, anguifero tenetur b morsu
 captiva, et depasta cruentis faucibus se ipsam perire
 permittat ultroneam. Non tantum miranda, sed ma-
 gis gemenda res est, præcepta salutaria capere et
 ad mortis januam se quanquam præcipitem ferre,
 consequi pereuntia, æterna derogare. Remedia do-
 lemus, nec immerito ingenti pondere rivos lacryma-
 rum produciunt, cognoscentes affinitatem sanguinis
 nostri Ariana contagione nunc pollui, et virulenta
 profusione canceris fraterna cognatione disjungi.
 Homines ægrestes, scilicet minus ratione capaces,
 quotidie ceruimus æthereis militare per matrem
 Ecclesiam castris; cur genus inclytum et inclyta
 forma, ingenita virtus et naturalis prudentia, elegan-
 tia morum et bonæ vitæ censura, præspicua digni-
 tas et gloria dignitatis eximia, mortuis sepultisque
 hæresibus ignominiose subsedeat, et, ut verius nun-
 quam ipsis viventibus loquar, infeliciter colla sub-
 mittat? Pudeat vel tandem hujus sectæ blasphemias
 sectare nefarie; pudeat fumosi tranitis intolerandum
 iter peragere; pudeat denique æternæ mortis ad
 pœnam pertinere. Tales illud vel moveat, quod de
 earum quotidie hæresiarchæ c omne jam pene mundo
 cantatur, qui sœtentibus evisceratis visceribus, æter-
 nis ignibus animam assignavit horrifficam. Opinor
 hanc consentaneos ejus æternam, nisi recte credide-
 rint, excipere pœnam. Fuit, fuit hic olim morbus
 acerbissima peste diffusus, qui latenter infernalibus
 animas sedibus infelicitum miscuit et illimita dulcedine
 pocula antidotia mortifera propinavit. Immensas
 tunc calamitates et diversa penuria, acerbissima cre-
 brius bella et quotidiana miseria, indigentia frugum et
 pestifera vulnera hanc insolentius gentem retro acto
 tempore pressit. Postquam sidereus fulgor corda fide-
 lium coruscavit, et orthodoxa fides mentibus cæca-
 tæ emicuit, aucta pace Catholicorum, Domino com-
 modante, Gothorum viget imperium. Quique dudum
 per falcatas lacerati senticum acies, per scorpionum
 vulnerati uncatis aculeis, per trivida venetio vernan-
 bunt ora serpentis; hos maternis expiatos affectibus
 Ecclesia catholica curat. Cordis ac linguæ sine ruga
 professa curat, se præstante indemutabilis, indivi-
 sibilis, increata, creatrix omnium, sempiterna
 Trinitas curat. Unde precamur vestram clementiam
 verbis, precamur votis, precamur et mentibus puris,
 tantorum præmiorum vestram fore gentem partici-
 pem et aduatum in Christi corpore simul vobis esse
 consortem. Intolerandum nimis ac detestabile nec
 ferendum d est, tot copiosis caput virtutibus subli-
 matum, quamlibet exiguum membra torpentia con-
 sequantur, illud magis in rebus ipsis agentes incun-
 ctanter nobis fiduciam fecit, qui catholica viscera
 tactus, et catholico fonte cerneris esse renatus. De

a La Real, ora.

b Tol., teneretur.

c Tol., hæresiarchum. Debe leſse hæresiarcha.

d Tol., deferendum.

e La Real, nisi.

A utrisque vestram opinor gloriam titulis lautioribus
 divino munere sublimari, si gloriose tramitem genit-
 tricis servaveris, et optionis quod tibi donum collatum
 est, omni quo vales cæteris nisu e porrexeris. Quanta
 te, rex clementissime, hæredem futuri regni gloria
 præstolatur, quanta largitionis munera conferri vir-
 tus tibi divina sustineat, quantaque felicitatis insignia
 præmia, si velis capere, item auctor exoptat, dice-
 rem; sed non est datum scire mortalibus quod
 immortalibus præparatur. Nec possunt sensus vel
 mens humana attingere qua f Dominus est recte
 credentibus pollicitus elargire. Cæterum si mens
 forsitan, quod fari nefarium est, hæreticos ad con-
 vertendum in quidpiam titubaverit, quatenus errores
 putrido scultro experientie minus resecano s absce-
 derit (apud agnoscentes loquimur), quam in se suos-
 que jacturam sentiat, vel quam pastori rationem
 pastorum exhibeat, ista vestris sensibus discutienda
 commisimus; quarum si doctus malit almis eloquiis
 sententias colligere verbis, reor prius tempus quam
 exempla dellicere. Ergo ne dubites; fautore denique
 Christo cuncta mortalia cedunt: habes illic omni
 matrem veneratione colendam, doctricem fidei fir-
 missimam, operibus claram, humilitate sinceram,
 oratione compunctam, almis studiis deditam, vinculo
 charitatis astrictam, consilio providam, misericordis
 opulentam, honestate præcipuam, virtutibus cunctis
 onustam b, suavem eloquio, acrem ingenio, dapilem
 dono, iustam judicio, clementem in verbo, amicissimam
 Christo, amicam gregi catholico, semper infestam
 diabolo, infestissimam et ejus corpori semper
 hæretico, cujus virtutes exigit l justitia, ut perse-
 veret liberior efficit; prudentia ut vim rationis
 attendat impellit; nec immerito tanti nominis nobi-
 litatur vocabulo, quæ vallata tot præmiis cognoscitur
 sub auctore sidereo. Ergo si vim hujus nominis
 attendere velimus, liquidis vocibus Argivis Theodo-
 lindæ. (In Ms. Toletanæ Ecclesiæ hic desinit epistola.)

Plectendi sunt pollicitatione qua cupiunt nonnulli
 subtiliter pro tempore ubi inardescunt, quosdam
 lenis debet comminatio regule subdere, quosdam
 asperior increpatio flectere; nam facile cupidus
 porrecto munere trahitur, et contumax districtio-
 nis severitate de prava secta repellitur. Hæc quidem
 æquanimiter pro loco, pro tempore, pro persona,
 gerenda sunt, donec ardor fidei convalescens vigore
 catholico, lampade coruscante, fundata corda cre-
 dentium luciflua reddat, et putridas hæreticorum
 reliquias de fumosis orta materiis exurens in favilla
 reducat. Hac ne forte ratione mera quam charitas
 austeritate nostri defensus extorpsit et cætera. Sed
 impolita fiducia, amore pellente, præmisit præsum-
 ptionem, audientibus conferat quod ad cultum reli-
 gionis oratio minus vernantibus verbis universa
 perstringat, audiat qui hæc sane dicturi sunt, regnum

f Tol., quam leo quæ.

g Tol., reservando.

h Tol., honestam.

i Tol., erigit.

Dei non in verbis tantum, sed in virtute consistere. Cum et prudentibus magis fortia quam falerata complacent, et salubria potius quam suavia ægrotis expediant, non docendi formam sumpsimus, sed affectionem fraternam ostendimus; et sicut participamur affinitatis origine, instar participemur sanctæ fidei qualitate. Ergo quod splendor artis mensuratæ grammaticæ, quod facundia acclamationis rhetoricæ minus, quod argumentat o defuerit dialecticæ disciplinæ, non dicendi copiam indigentia denegavit, sed tali prosecutioni credentibus eloquia pandere divinus sermo subduxit. Cum is *odibilis* sit qui loquitur, per Salomonem ^a, *sophisticæ*; et rursus idem per Apostolum inquit: *Ubi sapiens, ubi scriba, ubi conquisitor? Nonne stultam fecit Deus sapientiam hujus sæculi? Satis ostendit fidei documenta simplicibus verbis asserere, orthodoxam eloquio usitato professionem monstrare, inde fuit sæcularia studia litterarum amovere, acclamationesque gentilium nequaquam in suis erroribus conservare. Sed cœlesti bibliothecæ resplendentia quadam exempla libavimus, institutionesque fidelium paternorum connexas tabella notavimus, ut dictorum fides auctoritas illibata efficiat, et apostolica regula a Patribus tradita nullis fuscata tenebris ad vos usque perveniat. Qui confessus, ait Dominus, me fuerit coram hominibus, confitebor et ego illum coram Patre meo qui est in cœlis. Et: Qui negaverit me coram hominibus, negabo et ego eum coram Patre meo qui est in cœlis. Sed talis debet esse confessio quæ te gentemque tuam apostolorum sequipedam faciat. Fidei fundamentum supra petram ædifica, quæ de cavernis hæreticorum flamine ventorum impulsâ dispiciat, et rorantes perflorum stillicidia turbulenta fortitudinis tutissima plenitudine spernat. Tu es, inquit Dominus, Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, tibi que trado claves regni cœlorum, et portæ inferi non prævalebunt adversum te; quodcumque ligaveris in terra, ligatum erit in cœlo, et quodcumque solveris in terra erit solutum in cœlo. Aperte satis ostenditur neminem posse de præterito præsentis atque futuro resolvere a crimine, nisi apostolicam tenuerit sine ruga professionem: clausus ^b obduratusque erit illi supernus introitus, cujus in defendendis erroribus cor manserit obduratum. Ad comparationem grani sinapis fidei qualitas comparatur, cum taliter a Domino dicitur: Si habueritis fidem tanquam granum sinapis, et dixeritis huic monti: Transfer te, transferet se. Sicut granum sinapis nequaquam recipit sectionem, sed fructificando se porrigens ramorum incrementis densatum sublimem arbustum efficiet, instar ^c indeseccabilis fidei catholicæ puritas quousque detersos erroribus cœperit, tanta frugum nobilitate multiplicat, tantaque celsitudine suffragando sublimat, ut usque ad cœlum perveniat, et cœlestia dona merentes Christum deficientem nullo tempore perfruantur. Mortem hic ignicum fidei*

^a Per Salomonem parece deberse anteponer, collocando despues de subduxit.

^b El Ms., clausum... introitum, y erroris.

A cultorem hæreticorum ostendet qui vexillo crucis perterritus, atque orthodoxa professione turbatus, cum nequeat catholicis inferre nequissimum damnum, in suum præceps fertur extirpatus semper interitum. Locutus est Dominus discipulis suis, dicens: *Euntes baptizate gentes in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti*, non in nominibus ait, sed in nomine, ut distinctio Trinitatis in tribus personis appareat, et unius substantiæ deitas ineffabilis clareat: unde et doctor gentium currens per magistri vestigia, his verbis enuntiat: *Unus Deus, una fides, unum baptisma*. Clare lucideque pernonuit, unam ad cultum venerationis esse confessionem credentium, quam sequax Ecclesia ab apostolis traditam Romana suscepit, et recte potentibus, hæreticorum segetibus extirpatis, maternis affectibus tradidit. Patent et alia per campos divinæ legis testimonia, copiose florifera, quæ sicut claves vel luminaria obscura dilucidant et patefacient obserata. Interea quæ ad perversitatem sui dogmatis oblatrando præsumptio Ariana vociferat, quomodo vel divinorum exempla voluminum impiis vocibus prave sentiendo convertat, elegimus sententias, ut eorum execrabiles retexere nœnias, connectens intemeratæ fidei sacratissima subter eloquia, quo facilius de utrisque conditio indagata hæretica temeritate frustrata, et bona docere et mala perfectius sciat dedocere. Volentes denique Filium de paterna substantia ausu temeritatis excludere, ea, qua competunt humanæ naturæ, in subjectionem nostri Redemptoris afferre. C Pater, inquit, major me est. ^d Et illud: *Qui me misit, ipse mihi mandatum dedit*. Et: *Non ego veni, sed ille me misit*. Et rursus: *Non veni facere voluntatem meam*. Iterumque: *Sicut mihi Pater dixit, sic loquor; et quod dedit mihi servavi; et omnia quæ mihi dedit nemo auferet a me*. Post talla ingerunt: *Rogabo Patrem meum, et exhibebit mihi plusquam duodecim millia legiones angelorum*: atque: *Si hic calix non potest transire, nisi bibam illum; et: Si fieri potest, transeat a me calix iste; non sicut ego volo, sed sicut tu*. Adjungunt etiam: *Et quæ sunt placita ei ego facio semper; et sedere ad dexteram meam, vel ad sinistram, non est meum dare vobis*. Insanientes connectunt: *Et dedit illi nomen quod est super omne nomen; et: Exaltavit puerum suum; et: Benedixit te Dominus Deus tuus; et: Excitavit eum a mortuis, et sedere fecit eum ad dexteram suam; multaque similia, quæ rectissima fides taliter recipit, ut sciat quæ Deitati, quæ humanitati conveniunt. His quidem rationibus et fidelibus infelices convincuntur exemplis; in Dei quidem filio duas confitemur certissime esse naturas, unam deitatis et alteram fatemur humanitatis. Christus igitur formam ^e servi, quam sumpsit ex Virgine, Patri dicitur esse subjectus. Doctorem gentium apostolorum confirmantem: *Ubi venit, inquit, plenitudo temporis, misit Deus Filium suum natum ea**

^c Parece lo mismo que sic.

^d El Ms., malorum est.

^e Falta secundum.

muliere, factum sub lege. In ea natura dicitur esse subjectus, in qua sub lege ex muliere nascitur generatus. Si quid sane illam divinis reperiantur eloquiis, ^a quia Christi personam Patri subjectiorem efficiant, non naturam deitatis evacuat, sed verum hominem deitatis deitati subjectum affirmet. Igitur ubi Deo Patri Deus Filius æqualis ostenditur, de thesauris sacrae legis velut florum capita delecta collegimus, et sub uno congesta exhaurientes æterni regis dona porreximus: Dicit enim filius Patri: *Omnia mea tua sunt*; et rursus evangelista: *Æqualem se, inquit, faciens Deo omni virtute*; et, *Ego et Pater unum sumus.* Et in consequentibus: *Ut sint in nobis unum, sicut et ego et tu unum sumus*; et: *Non credidisti quia ego in Patre, et Pater in me est? Pater meus operatur, et ego operor*; atque: *Sicut Pater creavit mortuos, et vivificat; ita et Filius quos vult vivificat*; et: *Qui me vidit, vidit et Patrem*; et: *Qui me edidit, edidit et Patrem meum*; et: *Clarifica Filium tuum, ut et Filius tuus clarificet te*; et: *Ego clarificavi super terram, et manifestavi nomen tuum hominibus.* Jam ut omnis conquiescat cavillationis intentio, hanc sententiam Joannis prævisam accipiant, et defendant in isto modo sacratissima verba narrantem: *In princi-*

pio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Conticescant ergo dementium potentiosi sermonis linguæ sententiam ferre, quæ anhelantes conantur Filium a Patris substantia separare. De Spiritu sancto, qui cum Patre et Filio in unitate virtutis æqualis vivit et regnat, talem infelicem et omni fonte lacrymarum plangendi opinantur sensibus opinionem, oblatrare cæcati, quatenus prosecutione funera, impia, sauciati dementia, a Patre Filioque dissociant, et non Deum (quod dici nefas est), sed creaturam, sceleratis vocibus personant. Sacra tamen auctoritas eloquiis opulenta divinis, Spiritum sanctum esse Deum et Creatorem cum Patre et Filio, clarissimis his affatibus demonstravit: *Verbo, inquit, Domini cæli firmati sunt et spiritu oris ejus omnis virtus eorum.* Rursus, qui supra pulchra per eloquia intimavit: *Emitte Spiritum tuum, et creabuntur, et innovabis faciem terræ.* Rex ille cunctis prudentior, et propheta: *Ipse, inquit, creavit ea per Spiritum sanctum.* Patientissimæ pœnæ ultra omnes homines Job: *Divinus, ait, Spiritus qui creavit me.* Bellatrix namque Judith: *Tibi, inquit, servit omnis creatura, qui dixisti, et facta sunt; misisti Spiritum tuum, et creata sunt.*

^a Falta, *algo.*

SISEBUTI,

GOTHORUM REGIS,

VITA ET PASSIO S. DESIDERII.

(Florez, *España Sagrada*, t. VII.)

1. Pro imitatione præsentium, pro ædificatione hominum futurorum, pro sanctis exercendis studiis antecedentium temporum, vitam sancti martyris scribere Desiderii disposui, quæque nostræ cognitioni illius fama innotuit, sicco magis stylo, quam verbis ornato faleratis innotui, quæ adesse nobis flagitans Dominum adfuturum, qui faciendis virtutibus ei nec immerite contulit potestatem, torporem mentis ac linguæ nostræ discutiens, ad enarrandum gestorum ordinem indignis nobis conferat facultatem.

2. Hic vir, de stirpe claro Romanis a parentibus ortus, ab ipsis cunabulis Deo sacratus, nobilissimam satis traherat prosapiam. Qui cum annos quo fas est deceri contigisset legitimos, traditur ad studia ^a litterarum. Nec multa morula concretescente sensus si vigore, jam doctus transcendens, plenissime grammaticæ docatus, divinas auctoritates mira celeritate retinendo explicuit: fuit enim capacitate strenuus, recordatione memoriosus, ingenio animi acerrimus, loquacitate clarissimus, et quod his omnibus majus est, in omni sua actione compunctus; esurienti, juxta Evangelium, victum, sitiienti obtulit potum,

^a Tol., *studium.*

^b Tol., *larguida.*

præbuit infirmo carceratoque solatium, peregrino hospitium, nudo vestivit amictum. Non illum cunctis inimica elatio virtutibus extulit, non languida ^b temulentia sauciavit, non ciborum nimia præsumptio oneravit, non vorax libido corripit, non fallax mendositas demutavit, non cupiditas nocitura persuasit, cumque talibus divino favore virtutibus polleret, et mætas temporum pubertatis elapsus juveniles annos, non desideria caperet, fama bonum opinione crescente, sparsit et opera luminis a vero lumine condonata, multis in regionibus coruscavit, multarum denique urbium pro beneficiis populis capiendis eum sibimet episcopi sanctum poposcerint ^c; qui reluctans tanti mysterii, ut se habet humilitas, imparem fore, indignum se fatebatur.

3. Tandem non [tam] voluntarium, quam impulsu multis precibus exoptatum pontificem Ecclesiæ Viennensis promeruit: quam susceptam, prædicatione cautissima removit ab ira litigiosum, a mendositate fallacem, a rapacitate cupidum, a flagitiis libi inosum, temulentiam sobrietate edomuit, voracitatem abstinentia superavit, discordiam charita-

^c Et Ms., *poposcrit.*